

Näringsutskottets yttrande 2025/26:NU3y

Nytt mål för effektiv energianvändning och genomförande av det omarbetade direktivet om byggnaders energiprestanda

Till civilutskottet

Civilutskottet beslutade den 26 mars 2026 att ge näringsutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 2025/26:159 Nytt mål för effektiv energianvändning och genomförande av det omarbetade direktivet om byggnaders energiprestanda och eventuella motioner i de delar som berör näringsutskottets beredningsområde.

Näringsutskottet begränsar sitt yttrande till förslaget i propositionen om ett nytt mål för effektiv energianvändning och till motionerna 2025/26:3950 (S) yrkande 1, 2025/26:3946 (V) yrkandena 1 och 2, 2025/26:3955 (C) yrkande 1 och 2025/26:3965 (MP) yrkandena 1 och 2 i de delar som de berör målet för energianvändning.

Näringsutskottet anser sammanfattningsvis att civilutskottet bör tillstyrka regeringens förslag om ett nytt mål för effektiv energianvändning och avstyrka samtliga motionsyrkanden som behandlas i detta yttrande.

I yttrandet finns två avvikande meningar (S, V, C, MP).

Utskottets överväganden

Nytt mål för effektiv energianvändning och genomförande av det omarbetade direktivet om byggnaders energiprestanda

Propositionen

I propositionen presenterar regeringen förslag om ett nytt mål för effektiv energianvändning samt lagändringar för att genomföra det omarbetade EU-direktivet om byggnaders energiprestanda i svensk rätt. Regeringen föreslår ändringar i lagen (2006:985) om energideklaration för byggnader och i plan- och bygglagen (2010:900).

Regeringen framhåller att det nuvarande svenska målet om 50 procent effektivare energianvändning till 2030 jämfört med 2005 har blivit svårare att förena med utvecklingen i energisystemet. Enligt regeringen kan elanvändningen behöva öka för att möjliggöra elektrifiering och därigenom nå klimatmålet om nettonollutsläpp senast 2045. Regeringen framhåller också att det nuvarande målet, som mäts i tillförd energi, kan innebära att vissa kraftslag missgynnas eftersom produktionsanläggningar med termiska förluster, såsom kärnkraft, påverkar målpuffyllelsen negativt.

Mot denna bakgrund föreslår regeringen ett nytt mål för effektiv energianvändning. Enligt regeringens förslag ska energianvändningen i Sverige vara effektiv och bidra till stärkt motståndskraft, konkurrenskraftiga energipriser, ett resurseffektivt energisystem och samhällets elektrifiering. Regeringen framhåller vidare att en effektiv energianvändning innebär god hushållning med energiresurser samt att energisystemets resurser används på ett sätt som ger hög nytta i relation till de resurser som tas i anspråk. Regeringen anger även att en effektiv energianvändning bör bidra till att utjämna effektoppar samt öka möjligheterna till efterfrågeflexibilitet och energilagring.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3950 av Joakim Järrebring m.fl. (S) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med kvantitativa mål för energieffektivisering samt politiska åtgärder som ger förutsättningar att nå dem.

I kommittémotion 2025/26:3946 av Malcolm Momodou Jallow m.fl. (V) yrkande 1 förordas att riksdagen avslår regeringens proposition om ett nytt mål för effektiv energianvändning. Vidare föreslås i yrkande 2 ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag på mål för effektiv

energianvändning som innehåller tidsatta kvantitativa mål i linje med överenskommelsen på COP 28 och EU:s energieffektiviseringsdirektiv.

I kommittémotion 2025/26:3955 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med ett kvantitativt effektiviseringsmål.

I kommittémotion 2025/26:3965 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 1 förordas att riksdagen avslår regeringens proposition om nytt mål för effektiv energianvändning. Vidare föreslås i yrkande 2 tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag på mål för effektiv energianvändning med kvantitativa mål i linje med överenskommelsen på COP 28 och EU:s energieffektiviseringsdirektiv.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har vid flera tillfällen under valperioden tagit ställning till motionsförslag som på olika sätt tar sikte på målet för energieffektivisering. Tidigare under våren avstyrkte utskottet motionsyrkanden om målet för energieffektivisering och anförde då bl.a. följande (bet. 2025/26:NU13):

I likhet med regeringen anser utskottet att det finns skäl att se över det nationella mål från 2018 som gäller energieffektivisering. Målet uttrycks i termer av tillförd energi i relation till BNP, vilket inte på ett tillräckligt tydligt sätt främjar en samhällsekonomiskt effektiv användning av energi och ett effektivt nyttjande av energisystemet som bidrar till den gröna omställningen. Utskottet ser det således som positivt att regeringen har utlovat att en proposition med titeln Nytt mål för effektiv energianvändning och genomförande av det omarbetade direktivet om byggnaders energiprestanda kommer att överlämnas till riksdagen i mars 2026.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis framhålla att en effektiv energianvändning är en viktig del av energipolitiken och är av betydelse för såväl försörjningstrygghet som konkurrenskraft och klimatomställning. Tydliga och ändamålsenliga mål för energieffektivisering bidrar till att skapa långsiktiga förutsättningar för investeringar, möjliggör uppföljning av utvecklingen och ger vägledning för såväl offentliga aktörer som näringsliv och hushåll.

Utskottet kan vidare konstatera att regeringen i propositionen föreslår att det nuvarande kvantitativa målet för energieffektivisering ersätts med ett nytt mål för effektiv energianvändning med en mer kvalitativ utformning. Syftet är enligt regeringen att bättre anpassa målstyrningen till den pågående elektrifieringen och till förändrade förutsättningar i energisystemet, där en ökad elanvändning i vissa sektorer inte nödvändigtvis står i motsats till en effektiv energianvändning.

I ett antal motioner påpekas att det föreslagna målet saknar kvantitativa och tidsatta komponenter. Därtill framhålls bl.a. att regeringen bör återkomma med kvantitativa mål och åtgärder för att nå dessa samt att målet bör innehålla

tidsatta och uppföljningsbara mål i linje med internationella åtaganden. Det framhålls även att avsaknaden av mätbara mål riskerar att försvaga styrningen och uppföljningen av energieffektiviseringspolitiken.

Utskottet delar inte motionärernas bedömningar eller de farhågor som kommer till uttryck i motionerna. Utskottet kan konstatera att regeringen i propositionen gör bedömningen att det tidigare kvantitativa målet, som relaterar tillförd energi till BNP, inte fullt ut är ändamålsenligt i ljuset av en ökad elektrifiering som energiomställningen kräver. Enligt utskottets mening är det angeläget att målstyrningen utformas så att den inte motverkar nödvändiga omställningar i energisystemet. Samtidigt är det viktigt att politiken för effektiv energianvändning är tydlig, uppföljningsbar och ger vägledning för berörda aktörer. Mot denna bakgrund vill utskottet framhålla att även om ett mer övergripande och flexibelt mål kan vara motiverat, finns det ett behov av att säkerställa att målet följs upp genom relevanta indikatorer. Utskottet noterar att regeringen bedömer att Energimyndigheten bör få det övergripande ansvaret att följa upp målet och att ta fram förslag på indikatorer för att möta utveckling och framsteg.

När det gäller motionärernas förslag om att införa nya kvantitativa och tidsatta mål vill utskottet tillägga följande. Utskottet anser att den föreslagna inriktningen med ett förändrat mål, i kombination med utvecklade uppföljningsformer, ger regeringen tillräckliga förutsättningar att bedriva en ändamålsenlig politik för effektiv energianvändning. Det finns därmed enligt utskottets mening inte skäl att tillstyrka motionerna i denna del eller att rikta något tillkännagivande till regeringen.

Sammantaget anser näringsutskottet att civilutskottet bör tillstyrka regeringens förslag om ett nytt mål för effektiv energianvändning och avstyrka motionerna 2025/26:3950 (S) yrkande 1, 2025/26:3946 (V) yrkandena 1 och 2, 2025/26:3955 (C) yrkande 1 samt 2025/26:3965 yrkandena 1 och 2 (MP) i berörda delar.

Stockholm den 16 april 2026

På näringsutskottets vägnar

Tobias Andersson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tobias Andersson (SD), Anders Ådahl (C), Fredrik Olovsson (S), Jesper Skalberg Karlsson (M), Monica Haider (S), Josef Fransson (SD), Mattias Jonsson (S), Marianne Fundahn (S), Isak From (S), Kjell Jansson (M), Birger Lahti (V), Katarina Luhr (MP), Louise Eklund (L), Angelica Lundberg (SD), Charlotte Quensel (SD), Lili André (KD) och Anna af Sillén (M).

Avvikande meningar

1. Nytt mål för effektiv energianvändning och genomförande av det omarbetade direktivet om byggnaders energiprestanda (S, C)

Anders Ådahl (C), Fredrik Olovsson (S), Monica Haider (S), Mattias Jonsson (S), Marianne Fundahn (S) och Isak From (S) anför:

Vi anser att regeringens förslag att ersätta det nuvarande kvantitativa målet med ett kvalitativt mål innebär en försvagning av styrningen på området. Även om det finns skäl att se över det tidigare målets utformning, är det vår uppfattning att ett enbart kvalitativt mål riskerar att bli alltför vagt och öppet för tolkning för att kunna fungera som ett effektivt styrmedel.

Vi vill framhålla att energieffektivisering utgör en central utgångspunkt i såväl svensk som europeisk energipolitik. Effektiv energianvändning är ett kostnadseffektivt sätt att frigöra kapacitet i energisystemet och kan bidra till att sänka såväl elpriser som energikostnader för hushåll och företag. Mot denna bakgrund är det angeläget att politiken på området är tydlig och långsiktig. Vi menar att tydliga och mätbara mål är en förutsättning för att skapa stabila investeringsförutsättningar och möjliggöra uppföljning och ansvarsutkrävande. Avsaknaden av kvantitativa mål riskerar att leda till att energieffektiviseringsarbetet nedprioriteras och att osäkerhet uppstår för myndigheter, näringsliv och hushåll. Vi vill även framhålla att regeringens förslag avviker från den inriktning som följer av EU:s energieffektiviseringsdirektiv och de internationella åtaganden som Sverige har gjort, bl.a. inom ramen för COP 28. För att säkerställa att Sverige kan bidra till dessa mål krävs en nationell målstyrning som är möjlig att följa upp.

Mot denna bakgrund anser vi att regeringen bör återkomma med ett nytt, ändamålsenligt kvantitativt mål för energieffektivisering, kompletterat med relevanta delmål och de åtgärder som krävs för att nå målen.

Sammanfattningsvis anser vi att civilutskottet bör tillstyrka regeringens förslag om ett nytt mål för effektiv energianvändning och motionerna 2025/26:3950 (S) yrkande 1 och 2025/26:3955 (C) yrkande 1 i berörda delar samt avstyrka övriga motionsyrkanden som behandlas i detta yttrande.

2. Nytt mål för effektiv energianvändning och genomförande av det omarbetade direktivet om byggnaders energiprestanda (V, MP)

Birger Lahti (V) och Katarina Luhr (MP) anför:

Vi vill framhålla att energieffektivisering är en central utgångspunkt i såväl EU:s energipolitik som i den svenska klimatomställningen. En mer effektiv energianvändning bidrar till att minska energikostnader för hushåll och

företag, frigöra kapacitet i energisystemet och stärka förutsättningarna för en ökad elektrifiering. Mot denna bakgrund är det särskilt angeläget att politiken på området är tydlig, ambitiös och långsiktig.

Vi bedömer att regeringens förslag försvagar styrningen och minskar tydligheten för såväl myndigheter som näringsliv och hushåll. Flera remissinstanser har framhållit att kvantitativa mål behövs för att möjliggöra uppföljning och prioritering. Utan sådana mål blir det oklart vilken ambitionsnivå som ska uppnås och inom vilken tidsram, vilket riskerar att bromsa energieffektiviseringsarbetet. Vi vill även understryka att Sverige har åtaganden både inom EU och internationellt, bl.a. genom energieffektiviseringsdirektivet och överenskommelsen vid COP28 om att fördubbla effektiviseringstakten till 2030. För att kunna bidra till dessa mål krävs en nationell målstyrning som är mätbar och möjlig att följa upp. Det är enligt vår mening problematiskt att regeringen nu föreslår att ett etablerat kvantitativt mål ska ersättas med ett mindre preciserat mål utan motsvarande uppföljningsbarhet.

Mot denna bakgrund anser vi att riksdagen bör avslå propositionens förslag om ett nytt mål för effektiv energianvändning och att regeringen bör återkomma med ett nytt mål som innehåller tydliga, tidsatta och kvantitativa mål i linje med EU:s regelverk och internationella åtaganden, samt kompletteras med relevanta åtgärder för att säkerställa att målen kan nås.

Sammanfattningsvis anser vi att civilutskottet bör avstyrka regeringens förslag om ett nytt mål för effektiv energianvändning, tillstyrka motionerna 2025/26:3946 (V) yrkande 1 och 2 och 2025/26:3965 (MP) yrkande 1 och 2 i berörda delar samt avstyrka övriga motionsyrkanden som behandlas i detta yttrande.